

Llum - Nova

Quinzenari independent.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Plasseta, 1.
MITJORN GRAN.—SANT CRISTÓFOL

SUBSCRIPCIÓ

A Espanya, cada trimestre 0'30.— A fora, cada trimestre 0'60 ptas.

NUM. SOLT 5 cèntims

Els de sempre

Un sentiment profund posa la ploma en les meves mans per presentar al poble an aquells elements que mirant sempre ses conveniencies propies, que posposant els interessos generals als particulars, que per ambició o per punt politic i han oposat sempre al avenç del poble i l'han dirigit cap a sa ruina.

Tal volta el sentiment que me domina en aquest instant, me fassi parlar amb acritut per execrar amb indignació als veritables inemics de Mitjorn, als que no volen son progrés ni son millorament.

Els de sempre, els qui mai han ben rebut els treballs moralisadors de «L'Unió de Mitjorn-gran» son els qui han negat an aquesta societat l'aliança que lis proposaven de presentar com a candidats a proclamar i a elegir per consenus monárquics i de extrema dreta, sols amb el nom de *Independents*.

Son els mateixos, *els de sempre* i els poble ja les coneix.

Son aquells que sempre havien monopolisat la política mitjonesa, i la balanza política, se tiraven sempre dins el platet que tenia escalat el poder.

Son els qui abans del 1910 havien sempre tengut la majoria en l'Ajuntament i sense obtenir casi cap millora pública p'el nostre poble, havien consentit l'aument anual del pressupost fins arribar a mes de 37.000 pesetes, les quals contribuia Mitjorn com el primer i de les quals apenes ni retornaven cap engruna, convertida en millores positives per la població.

Son aquells que desde temps inmemorial tenen per ell el càrrec de Tinent Batle en el poble i el de Batle pedam, cometent contra els qui no combreguen amb ells tota classe de atropellaments i de venjances.

Son aquells qui quant el poble l'any 1910 volgué demostrar al Ajuntament de Mercadal, que estava cansat de contribuir a un pressupost ruinós, del qual no'n disfrutava, ells com a cooperadors, com a culpables, no volgueren pendre part en aquell moviment salvador, integrat per tots els partits essent causa de que aquella manifestació espontanea del poble no tingués la força que hauria tinguda essent hi Mitjorn enter.

Son aquells qui esclataren després en un caramull d'odis i venjances contra el poble cooperant positivament a deshonrar per medi d'un expedient fals a una persona que aquí ocupa càrrec públic i gosa de fama brillant dins la població.

Son aquells qui en la celebré discursió del Presupost Municipal per 1911, comensaren

votant a favor del augment del pressupost i contrari a la baixa, raonada, *sols perque eren republicans els qui la demanaven*, com confessaren publicament aquell mateix dia davant tota la Corporació Municipal durant la sessió memorable en que tots els Mitjorners junts, de tot partit, solidarisats, excepte ells, van conseguir dobaixar el pressupost fins a 2.000 pesetes.

Son aquells qui poc després, quant el poble rebutjava l'establiment dels flelats en la població perque esperava veure practicament la rebaixa p'el Mitjorn obtinguda, ells acordaren que la recaudació se fes per aquell medi odiós.

Son aquells que antes de l'establiment dels mateixos, quant «L'Unió de Mitjorn-gran» va demanarlos s'aliança, per obtenir en benefici del poble el 50 p. 100 de rebaixa en el cupu de consums per estar en l'extraradi de Mercadal, ells van pactar amb l'administrador i prengueren a son contra la recaudació de Mitjorn; pecat que varen pagar ja ben car aquell mateix any en la perdua que experimentarem.

Son aquells qui durant el temps del odiós flelat van fer anar ignocents al tribunal, com a factors de amances per ells provocades.

Son aquells que en les passades eleccions el poble va raure del Ajuntament, no poguent treure ni un sol regidor apesars del gran prestigi de que gosava el candidad que presentaven.

Son aquells que fa poc, quant el poble se va agitar fortament per solicitar la separació administrativa de Mercadal van negar se cooperació, també perque era «L'Unió de Mitjorn-gran» qui hu proposava. Son els mateixos, son els de sempre.

Ido aquells mateixos son els qui no han volgut secundar enguany al poble que no volia lluita en les eleccions pròximes.

«L'Unió de Mitjorn-gran» inspirada en el criteri que LLUM-NOVA va publicar en el nombre passat en *La Primera Paraula* les va proposar l'elecció d'un candidad prestigiós afecte a la Casa Almenara alta i el mateix candidad que ells havien duit a les urnes l'any passat i que foren incapassos de fer triunfar ni sols en minoria.

Essent com era una persona de prestigi i, en guany es membre de la Junta de «L'Unió» aquesta el proposava, i aixó va bastar per aquells no admétrel, quant, no fent cas de tractarse de dos monárquics i conservadors eren admesos, amb prou disgust dels quefes, p'els republicans i el lliberals.

Per arribar a una concordia que totom desitjava, entre molts altres «L'Unió» va proposar com a candidad un altre persona que essent socia de «L'Unió» hu fos aixi mateix de la seua societat, adicte en tot a ells, gendre del quefe del partit conservador, però a tot se van negar, mirant sols als presentadors i no als presentats.

Aquestes negatives, van donar lloc a la pro-

clamació de candidats que va fer cada partit politic donant aixi principi a una lluita que's volia, que's devia, que era precis evitar, perque en les lluites el qui guanya, encara hi pert.

¿Però, com poden voler lluita els qui saben que el poble les execra, els rebutja, no els e vol?

Perque tenen la promesa del digna representant de la Casa Almenara alta, de que apolará els candidats que ells presentin essent aquest de les dretes, i ells pensen que obtenint els vots que sobren al candidad de La Casa Almenara podran posar de nou en l'Ajuntament un regidor que se doblegui a sa voluntat i sia capaç de dur a cap les venjances que intentin.

No's miren *les dretes*, perque de *les dretes* les posaya «L'Unió», sino que ls anima l'odi personal als prohoms d'aquesta benemerita societat que duen a cap una obre admirable de instrucció i progrés.

Aquells mateixos que tantes vegades han armada guerra, son els qui a rebutjen la pau, son els qui de nou volen que el poble s'exulti s'exalti en lluites electoreres i se debiliti si importa la cohesió que reina entre tots els socis de «L'Unió» que apesars d'esser de totes les idees i de tots els partits se troben sempre junts per apoiar a tota obra que sia beneficiosa p'el Mitjorn.

Mes no hu conseguiran. «L'Unió de Mitjorn-gran», no's vol convertir en Casino politic; per assó durant el períoda electoral tancarà les portes perque la lluita se faixi al carrer i una vegada acabada la batalla de nou les obrirá perque hi entrin tots aquells que volen deixar la política adefore i al ser allí dintre estan disposats a treballar activament p'el millorament del poble.

I tu, o poble Mitjorner, ara ja els coneixes als qui te volen convertir en camp de batalla per enderrocarr les institucions que treballen per ton benestar.

Ja els coneixes, son *els de sempre*.

Ara, en coneixement de causa fe lo que creguis que te convé; si els e vols de nou en l'Ajuntament perque allà obrin a capritxo per satisfer ses ambicions personals, i te causin la ruina amb que t'amanaven i a la que hauries arribat, si no els haguessis mos la teua virilitat al any deu, si els vols *ala sala*; però si coneixent-los, vol criteri comensat negalos els teu qui vulguis, pe *als de sempre*.

als de sempre.

als de sempre.

als de sempre.

PLANA LITERARIA

MITJORN - GRAN

VIII.

ES FRARE (FARA) DE SA TORRA VEIA

Des pati de ses cases es veu de plà en plà. De de demunt es penyal des barranc partèix biscun-cera una serra de roca ferma d'una trentena de pams d'alçada. A una veintena de passes, acaba en sec; formant es peu (sa trona) des frare, peu retaiat a sa mateixa roca ferma: te trenta pams d'alçada. De baix fins a vintidos pams sa trona es cairada, els vuit pams restants es cilíndrica, d'uns cinc pams de diàmetre, i eixa part sobrepuja a s'esquena de sa serra, que per això degueren de rebaixar-la. Demunt sa trona hi seu una roca com una mitja esfera d'un metre de diàmetre, tenint perfectament plana i llisa sa cara de sobrellit. I perquè es damunt de sa trona, sa cara de llit, fa llançai, (és que faria s'esquena de sa serra,) s'el nivellà per medi de dues estrelles triangulars; de ses que sa menor pesará mes d'un quintà; així sa pedra superior hi seu ben plana, al mateix temps que subjecta ses dues estrelles. De modo que aquest frare (es mes ben conserva que coneg,) té uns trentacinc pams d'alçada. Vist entre dues fosques sembla una gran creu, perquè una de ses estrelles o pitjes surt mes d'un pam a la banda, i sa foscor fa pensar que s'altra banda s'escueix lo mateix.

Encara que (sa regularitat a part,) no s'ovuen clares ses traces des treball de s'home en aquest monument; esborrades per s'escui que li ha posat es pas de les centúries, tant mateix, es comprèn que llavorarion sa trona, valen-se de tasconeres; una ben vistable notèia a sa part de ponent: una grossa llenca de penya; oberta per sa tasconera, hi deixaren sensa acabar, d'arrancar-la, an es peu de sa trona.

Es monument sembla girat a sa tramontana; está demunt i arran de sa fondalada. Al voltants hi ha rastres, d'enterraments antics.

ES FRARE (FARA) D'ALBRANCA

Demunt es Barranc d'en Fideo, part de s'antic Barranc d'Albranca, un pujol de roca ferma i un rodol de terra li conserven es nom an aquest fara, des que no queda mes q'una pedra; sa trona, que te uns deu pams cúbics. Està al bell mitj d'un recingla que passa entre es pujol de roca ferma esmentat i es tai de penyes d's Barranc aont s'obra sa Cova Gran, sudevant sa font de sa Capaleta.

Conten que aquesta pedra na pontava tres mes, una damunt s'altre, successivament mes grosses, que en dia de temps q'atombaren dins es Barranc, ont se veuen encara, no caent hi sa de baix, sa trona que donà mitj tomb, perquè l'aturà una rebana que la s'atombà.

An es seu endret, dalt es pujol de penya, hi ha una fita de pedra i un pesa da fa pocs anys, que marca sa mitjera entre es mes municipals des mercadals. Les tolles de es temps i ses fites que faron...
Anes sa voltant de d'altre... hi un gran cançó de rebana... que no hagi servit de sepulchre... ha ses Coves Gardes.

ES FRARE (FARA) DE SON CARABAÇA

Seguint es mateix costat de dit Barranc d'Albranca, an es Coster de S'Estany de Son Carabaça, part demunt sa Penya Neïra, su-devant es Coster des Riu de Son Olivar, (partiò de Son Marcer,) hi ha sa trona d'un frare. Demunt hi seia una pedra planera, que feia una mica de barbacana; fa una trentena d'auns que caigué: sembla que demunt hi tengué una tercera pedra.

Sa trona, llavorada a sa roca ferma, i ben cairada, te uns tretze pams d'elevació.

ES FRARE DE TREBALUGE

Es un mugró geganti, mes ben dit una mena de falo megalític, que fa es penyal essarpat des mateix Barranc, aprop de sa Cova Mala i no molt lluny de sa Cova de s'Escala. Somb'a cosa natural; pero es poble el te per obra de gegants: per sa fita des cap de baix de s'antic Barranc d'Albranca. Ital vegada li servia de fita des cap de dalt: sa Dona de Penya marbre, de sa que parlarem s'altre dia.

Francesc d'Albranca.

FESTA MAJOR

D'els "Sonets Estivals"

De ric domàs vermell l'Esglesia está guaruida
Un dolc perfume d'andòs puja al fons amba
Alus la rapella el Sant se mostra son font
yollat de dors i llums i murtra ja florida.

Litúrgics cants antics retrets a nova vida
ressonen dins la nau amb ritmic moviment
I un raig furtiu de sol hi entra subtilment
per la gran rosa oberta a la falçada ardida.

Talment sembla que'l sol avui fa mes claror
teixint un cim de llum a la vilana vesta
de murtra i llots, i pins, i colorats papers.

La vila vessa arreu armónica ramor
de música i cavalls, i alegres crits de festa
d'el poble qu'avui bull per plasses i carrers.

Mitjorn Jany de 1911. Andreu Ferrer.

CANTS JAPONESOS (1)

LA TARDOR

No es certament per mi tot sol que ve la Tardor,
mes jo som el primer que'n tast sa tristesa, al sen-
tir el cant dels insectes.

Quant a la Tardor, somii que cadascú te sa fi,
com les fulles que cauen ben seques, tot m'es mo-
tiu de melangia.

Si hi hagués un home capaç de passar amb indi-
ferencia una nit tan hermosa dins son llit, jo el
trobaria bo a planyer.

L'AMOR

Dins el meu cor l'amor passa seus aturai, com al
peu d'una montanya un torrent ràpit amagat sota
l'erbam del bosc.

Cada horabaixa, girant mos ulls als núvols, pens
en una persona qui viu baix d'altres cels.

(1) Sols a títol de curiositat transcrivim aquests cantics, que
tenen un milionar d'anys, per donar a conèixer els sentiments dels
japonesos de l'avior.

La llevor del pi creix sobre les penyes. L'amor
no es doncs, mal de satisfer.

Defallit d'amor mon cos es torna just una ombra,
mes una ombra que no es res.

Les manigues del meu vestit están humitetjades
amb llágrimes, però si'm demanen sobre això, res-
pondré que ho son de les pluges de la Primavera.

Sens l'esperança m moriría avui mateix.

Una promesa de reveurer-nos sera ma vida.

Mon cos está lluny de tu; mes mon cor te se-
gueix sempre just l'ombra.

Jo no som un habitant del cel. Perqué tractar-
me com si no fos d'aquest mon?

Me creia que l'erba de l'oblit naixia d'una llevor,
mes es del cor inconstant de l'home.

Per la traducció,
Turri-Cano.

Plou i fa sol.

Plou i fa sol, les bruixes se pentinen...

Obro'l portal i surto al meu jardí.

A dalt dels cirerers ja s'hi endevinen

les vermellors del fruit qu'hem de collir!

— Plou i fa sol! — diu tot alsant la testa

el meu infant mes xic. — Plou i fa sol! —

I passa un nuvol blanc vestit de festa

i passa un nuvol fosc vestit de dol

I cel amunt, la lluita es descapdella,

i la pluja i el sol cauen a raig,

i el meu infant repren la canço bolla,

la canço d'or, dels dematins de Maig.

Canço feta de llum i d'aigua clara

alegra com els fruits qu'hem de collir!

Canço mitat d'infant, mitat de mare,

fes-me dansar les bruixes p'el jardí!

J. M. Guasch

De «Lectura Popular».

Bibliografia

Culliteta du per títol un hermós llibret que ha
publicat en Ramon Puig i Bosch d'Avinyonet, de-
dicat a sos pares ja difunts.

Culliteta es una colecció de quadrets literaris
escrits en bella prosa, que tot i tinguent quelcom
de jocós indouen un sentiment que conmov al
lector.

En tots ells hi batega l'esperit de religiositat i
tendeixen a moralitzar al poble. En tot el llibre no
s'hi troba mes sencilla pinzellada que pugui inspi-
rar un mal pensament. Ja, hu diu l'autor, *als que*
lligeixin. «En *Culliteta* no hi trobaran res de vert
que això del veri no mes es bo per engreixar bes-
ties i com tracto amb persones... ja m'entenen
veritat?»

En general el llibret sembla fet per llegir el po-
ble i a ell s'acómode en soh llenguatge, en ses ex-
pressions i fins el estil, però encara que l'autor ha
procurat ajuntar-se al esperit popular, en alguns
de sos quaderns hi ha qualca toc de ma de mestre.

Recomenam *Culliteta* als nostres llegidors i
renerciam al Sr. Puig i Bosch, l'exemplar amb
que nos ha obsequiats.

A. F.

En aquesta secció donarem comp-
ta amb un lleuger estudi critic
de totes les obres que mos si-
guin remeses.

NOTICIES I COMENTARIS

DE LA ROQUETA

De Mahó

A hores d'ara ja s'haurà celebrat el concert organitzat per l'excel·lent compositor el llinat d'infanteria D. Fernando Diaz Giles, a fi d'arrecollir subsidis a benefici de l'institució anomenada «La Gota de llet».

També se celebrarà prest una funció en el «Teatre Principal» a benefici dels ferits de Melilla.

El Juge Municipal de Mahó D. Carles Moysi ha sigut anomenat, per S. M. el Rei Alfonso XIII, fiscal del Tribunal mixte de les Illes noves Hèbrides amb el sou de 17.500 francs cada any.

Rebi el Sr. Moysi Scuret nostre mes sincera enhorabona.

Aquest dissapte s'estrenarà en el Saló d'Actes de l'Academia Mariana de Sant Estanislau la célebre pel·lícula «Els darrers dies de Pompeya» que segons diuen es encara millora que la «Quo Vadis?»

Diumenge dia 26 els atlots i joves que formen el Batelló Deportiu de dita Academia celebraren una excursió a Cala Mesquida.

També els «Exploradors Espanyols» de Mahó vertaquen sos habituals passeigs i excursions.

Aquí esteim plens de «Cines»; d'eleccions, també s'en ralla prou. Mentres la gent s'oblida dels morts, lectors, una oració pe'ls difunts!

Corresponsal.

Mahó 27 de Octubre 1919.

De Fornells

Si son veres les veus que corren per aquest Poble de Fornells, hem de felicitar als qui en la Reunió de Batles y Secretaris celebrada a Mercadal varen proposar la demanda de que s'habiliti el Port de Fornells, com també felicitem a la nostra Corporació municipal que diuen que ha pres l'iniciativa amb entusiasme.

Com aquesta seria una millora tant beneficiosa p'el poble nostru i per tots els demés de l'interior de la Illa com també per les Embarcacions, desitjam que l'assuntu no's deixi de mans, que l'Ajuntament s'égueixi empenyent-lo perque sigui prest un fet. El poble restaria eternament agrait.

A. Cid, Tènic.

De Ferreries

De nou contesta el Bartolomé al meu article o correspondencia del nombre 32 d'aquel periodie pero d'una manera que capgira lo que jo deia escursa les frases i fuig de la qüestió, ficant-se allà ont no li demanen.

Que miri el Bartolomé, si en te cap al mon i faixi també la bona obra de recullir-lo, si be no creim que l'humanitarisme dels seus correligionaris li aconselli, com l'Esglesia ho ha fet amb el matrimoni de qui parlavam.

Assó son per cert, qüestions qui es mellor deixar-les, o mes be, no comensar a tractarles

publicament com Bartolomé ho feu. Per assó i perque amb gent com ell qui en lloc de seguir damunt la qüestió, surt d'ella per ferir a l'Esglesia (que es l'objecta dels seus articlets), no s'hi pot sostenir polèmica alguna, donam l'assuntu per acabat.

Sia la enhorabona als pares i a la filla i Déu les doni la felicitat que Bartolomé lls regalotja!

Miquelet.

DE CANOSTRA

Mos trobam a principis de Novembre i fa un temps casi estival, impropie de la temporada. El camp desitja aigua i aquesta no ve, lo que fa que'ls pagesus estiguin apesats davant un mal any que auguren si no canvia.

S'alre diumenge va entregar l'ànima a Déu després de penosa malaltia en Juan Barber Moll (a) Damianet, de anys de edat. A la conducció del difunt al cementeri hi va assistir molta concurrencia demostrant així a sa familia, les simpaties amb que contava. Rebi la seua familia, l'expressió del nostru condol.

Els nostros amics, seny Gabriel Pons Moll i en Sebastiá Pelegrí van tenir la desgracia d'espanyar-se un bras el primer, i d'engrunar-se un dit el segon. Sentim sa desgracia i voldríem prest se trobiguen curats.

També va tenir la desgracia d'espanyar-se una cama en el turnell per haver-li passat un carru per damunt el nostru amic en Pere Barber Canel. Feim vots perque prest estigui totalment restablert.

L'antimació que a tots els casés i centres polítics se nota, fa pensar que ja se fan preparatius per les próximes eleccions, que segons se diu no ps estat possible evitar i prometen ésser renyides. Mes mal.

Aquesta setmana van tenir el gust de saludar al Sr. D. Antoni Anglada Notari de Ciutadella que vingué a passar unes poques hores aquí en companyia de sa Sra. esposa, Di Josep de Olives i Sra. i D. Carles de Olivari i Senyora.

Com s'acosta Tot Sants son moltes les families qui arranglen les casetes dels nostru cementeri dedicant un recort als difunts. *Requiem eternam dona eis Domine. Et lux perpétua luceat eis.*

L'esposa de n'Antoni Moll Moll va donar a llum felisment una feta. Déu les ne doni alegria.

NOTICIES ELECTORALS

Sabem que persona interessada en la pau i Unió de Mitjorn, recullint l'idea exposada per un *Anti-politic* en *La Primera Paraula* del nombre passat, ha treballat tot quant ha pogut per lograr evitar la lluita en les propères eleccions de Regidors i donades les circumstancies especials de Mitjorn, aont els caps i directores de la política la fan tota qüestió personal, diuen que es per ara imposible evitar la lluita.

Abans de que'ls partits haguessin proclamats sos

candidats respectius se va intentar presentar, sense lluita dues persones que sense ésser obertament polítics figurassin en el camp monàrquic pero que pertenesquesin a «l'Unió de Mitjorn-gran» societat qui conta en prop de doscents socis.

Els liberals i republicans amb molt de disgust dels seus quefes, consentien anar al retraiment per evitar la lluita, pero mirant mes als presentadors, que an es presentats, els monàrquics de «La Auxiliadora» no van voler cedir.

En casa del Notari Anglada, Representant de la Duquesa d'Almenara alta que conta dins Mitjorn amb molta força, se tingué una reunió per intentar que els Monàrquics de «La Auxiliadora» acceptassin als dos també Monàrquics de «L'Unió» i va ésser impossible fer-los acceptar.

El representant de «L'Unió» en vista que els dos proposats no eran acceptats va proposar mes noms, en fé sonar diferents, pero el quefe polític de «La Auxiliadora» a pesar de que els proposats tots eren de l'extrema dreta no volgué a priori acceptar-ne cap.

Consti que el Sr. Anglada va fer quant fou de la seva part perque s'acceptés la proposta de «L'Unió» i s'evités la lluita.

Si ni ha, sabem a n'aquí la devèm.

A última hora. Se nos diu que s'hauria acceptada la primera proposta de no dimitir irrevocablement uns dels dos candidats.

D'aquesta manera l'impressió dominant es que hi haurà lluita amb els següents candidats:

- 1.—El que elegirà el Representant de la Duquesa d'Almenara alta que no está encara designat.
- 2.—BARTOMEU PONS MOLL, liberal demòcrata.
- 3.—MAGI CAMPS RIERA, conservador.

Així, de confirmar se aquestes candidatures s'aseguren una empenyada *lluita política*, quant el desitj era enorrrejar *tota política* i evitar *tota lluita*.

¡Ja hu val!!

AVIS

Sabem que son molts els escarats amb el Doctor qui no van enrents de pagues. L'activitat de tan bon senyor de tot hom reconeguda mereix que ningú es destorbi en la paga. Son Recaudador en Pere Rindavets suplica als qui van enrera que es posin prest al corrent.

ANUNCY

Gabinete para el tratamiento de las enfermas de las ojas

D. L.

Cons

RONDALLES DE MENORCA

N' Espardenyeta

(Continuació)

—Si, si, ja hu faré ja. Treis-vos sa roba i vureu.

—Peró, Senyor, i jo quin papé feré amb es seu vestit tant pulit?

—No hi penseu mes,—va respondre el Rei.

Per pó de lu que li pogués di'l Rei per fi es pescadó va consentí a baratar-li es vestuari. Es pescadó se posa es del Rei i aquest es des pescadó i ja's partit p'es carrés cridant:—Ala, dones, sardineta fresca! ¡Qui m'en compra! ¿Ala, qui'n vol mes? ¡Sardineta frescaaaa...!

—Quin pescador mes aixerit,—deien ses dones,—ell no'en fa cara, tant fi com es. No sé d'ont deu surtir aquet.

Volta qui volta carrés arribà a passá per davant ca n'Espardenyeta i just que hi es entrá dins casseva amb s'asa i tot.

—Oh, malcriat, que es aquet pescadó van dir totes ses tres germanes que tusion dins s'entrada, mirau que es esse temosus assó.

—Ala, deia ell, a veure si me cumprau aquet covu de sardina; vus la donaré baratu.

—Qu'ham de fer tanta sardina, deien ses dues majós, no mus l'acabariem.

—De beneites que sou, digué n'Espardenyeta, que l'havia conegut, si mus lo dona baratu cumprem-le-hi i al mancu menjarem sardina a vulé tota sa setmana.

—I ben baratu que vus la donaré; mirau, el donaré tot a sa que besará es cul a s'asa.

—Oh marrá, digueren ses dues majós, jo no le hi besaría per res del mon.

—De botxes, i jo si que le hi besaría pes covu de sardina—digué n'Espardenyeta.

I al punt tirá es cuixi de cusir un tros enfora, s'acostá a s'asa, li alsá sa coua, li va besar es cul i el Rei ben content perque'n vía surtit en la seva, li dona tot es covu de sardina i ja's partit deveres amb s'asa cap a sa carretera a cercar es pescadó per tonar-li des-baratar sa roba. El va pagar ben pagat i ja's partit cap a casseva.

Es vespre quant n'Espardenyeta regava ses aufábagues sorti'l Rei dalt sa paret de s'ort fumant amb sa gran pipa i li digué:

—Quants d'uis tenen ses aufábagues.

—Quant vesté me dirá quantes estrelles hi ha an el cel jo allave es li diré lo que'm demana.

—Anda! vesten a bexi es cul a s'asa, li respon que el rei.

—Peró m'he menjat es paix ella.

—Y de bon deveres, s'entra — deurrents dins casseva seva Rica dos eslliti va di a ses germanes; — At l'ot, el Rei sap que som besat es cul a s'asa, se cert que...

ha vingut vestit de pescadó a vendré sa sardina.

Al endemá de bon dematí el Rei, va enviá es seus criats a ca n'Espardenyeta per di a son pare que comparegués tot d'una a ca'l Rei.

—Que li hau fet voltrus, comensá a di son pare tot retgirat. Quant el Rei m'envia a demanar senyal que voltrus n'hi hau feta qualcuna. No mes teng pò que mos castigui per sa feta de s'asa.

—No tengueu pò,—digué n'Espardenyeta —anau-hi a veure que vol, i no temeu, que res li ham fet.

Son pare tot retgirat, va partir cap a ca'l Rei; quant hi va entrar duia un retgiró tant gros que va urinar i tot dins es calsons.

—Bon día tenga,—va di tremolant.

Bon día i salut, va respondre ell; agafá una ratjola i li va duná diguent:

—Jau aquèsta ratjola i digau a n'Espardenyeta que jo man que la brodi ben broda da i que n tenir-la-hi me la dugui.

Aquell homenet ja li ha envelat per avall cap a caseva i just qu'arriba dona sa noya a sa fía petita.

Quant aquesta 'l senti digué:—¿I assó es tot lo que vol el Rei? Si que's poca cosa lo que'm mana. Idó ara hi hau de tornar i digau-li que quant ell me treura sa seda d'aquet mac, jo amb ell li brodaré sa ratjola.

Li va posar un mac gros dins un canyom blanc i son pare parteix altra volta cap a ca'l Rei.

Arriba i punt per punt li va dir tot lo que sa fía li havia encomenat.

El Rei quant sentí aquella sortida va quedar mes admirat que mai de sa vivesa d'aquella berganta.

Al endemá dematí torná enviar a cercar son pare de n'Espardenyeta i aquesta vegada si que hi va acudir temoreg, troma-lava com una fua d'óm per pò de que'l Rei no'l castigás pe sa resposta que li va enviar sa fía es día abans.

Quant va arribar el Rei li va dir: Mirau, jo vui fe un gran convit de tots es pobres de sa Ciutat, voltros sou pobres i vui que hi assistigueu vos i totes ses vostres fies.

—No, Senyó Rei, heu deixi aná que noltros som molt pobres i no hi porem veni.

—¿Com no? I no hi faixeu falta, digué ell.

Es día senyalat a ca'l Rei comensa a acudir-hi gent i mes gent, tot eren pobres, i ell qui maná a n'es criats i criades que surtissin pe ses places i carrés de la Ciutat i que manassin tots quants ne trobassin per pobres que fossin. Quant tothom ja estava en taula, el Rei va veure que faltava sa familia de ca n'Espardenyeta. Desseguida el Rei hi va enviar perque vinguessin.

Pero ses germanes de n'Espardenyeta empaeguides deien totes dues.

—Jo no hi veng, noltros som pobres, que hi hem de fe aixi mateix.

—Que vol dir, allá hem d'anar digué ella. ¿I que fan? Es ben muden i donq donq com els altres cap a ca'l Rei s'ha dit.

Se posen en taula i van presentar-lis un diná d'allò melló. No hi va faltar res i vos assegur que mentjá tothom a esclata-rabent.

Quant ja acabaven de dinar el Rei diu:

—Ara per darrería, vui que tots me demaneu una cosa i no temeu que per grossa i de valor que sia vos será dunada, costi lo que costi.

Parteix a un cap de taula i comensa a demanar un per un:—Tu, ¿que menjaries?

Tuthom va demanar, qui poc, qui molt, una cosa o altra i a tots heu van dir:

Quant va tocar per torn a n'Espardenyeta el Rei li demana:—Ala, tu també digues que vols.

—Jo no vui res mes, respogué ella, ja estic associada.

—No hi fa res que hakis menjat prou; demana com tots ets altres una cosa o s'altra i te será concedida.

—Ximateix es per demés, es demanar,—va respondre ella—perque per donar-me lo que jo desitj, poder de rei no basta.

—¿Que vol dir no basta? Ell heu vorem si bastará demana.

—Idó, va di ella a la fi, que duguin un poc de neu cuita as caliu, però qu'estigui ben turrada.

El Rei's en va a sa cuina, crida criats i criades i les mana que pronta duguin un tros de neu cuita as caliu per n'Espardenyeta.

Elles, fora peresa, comensen a turrá neu i tanta com ne posaven damunt es foc se fonía i l'apag tot. En tornaven comensar i just qu'el tenien encés, tornaven posar-hi sa neu i al punt tot era aigu i es foc ben apagat.

A sa taula esperaven, i el Rei com veia que s'estorbaven tant, comensá a sentir nirvis fins que cansat de tot s'en entra a sa cuina i se posá tot furiós quant li van dir que ja s'havien acabat tota sa neu que tenien en casa, i el Rei va manar qu'anassin a cercar-ne mes, tota sa que trobassin. Ell van dur tota sa neu de sa Ciutat i el Rei en persona la'tenim també an'es fogó venta qui venta i bufa qui bufa, pero tanta neu com posaven dalt es foc quedava fusa tot d'una i es foc qui s'apagava.

A la fi ell no tingué mes remei que donarse per perdut i hagué de creure qu'era ben ver que poder de rei no bastava per donar a n'Espardenyeta lo qu'ella volia, i li va dir:—M'has gunyat. No som estat capás de donar-te lo que m'ets demanat.

Peró hau de pensar i creure que assó encara va fer que quedás el Rei mes enamorat d'ella i periforsa la va demanar per casar.

—Ca, assó no, deien ella i son pare, nol-

(Acabará)

Impronta y libreria Vluda de S. Fábregues.—Clutadella.